

Тарих көшінде жарқ етіп, біртуындысымен бүкіл әлемге танымал болатыны бар. Одан соң ол шығармасын шам алып іздесен де қолға түспейді. Жылдар ете тарих өзінің жіберген қателігін түзейтін тағы бар. Бұндай заманынан оза тұган ақындар, сол кездегі билік иесіне аспан шайдай ашық кезде, күркіреп наизагай түскенмен бірдей асер етеді. Тоқыраган санада сілкін болып, көп уақыт дайн халық, оның асөрін айға алмасы да белгілі. Тұнды сонысымен иесінен де қымбаттырақ болып келетіні сондықтан. Бас кеспек болса да тіл кеспек жоқ, ақындар әр уақытта халық, ортасынан шығып, халық мұның жылрап еткенін кешегі заманнан білеміз. Олар ел бастап, қарулы көтеріліс те үймадыстағы білді. Демек, ақындар қогамның аділтесіз жақтарын тез-тез байқап қойды. Сондай қогамның келенсіз жақтарын елнене қосып, еткір тілмен сынап, мінеп отырды. Бұндай асыл касиет Абайда да, Мәшекендे де табылып калды. Абай өлеңдерін ерте жазды, ерте ел ішіне танылды, өлеңдер жинағы өзінің атагынан кеш 1909 жылы басылып шықты. М.-Ж.Көпеевтің аты өзінен кеш ақталып жатса да кітаптары 1907 жылы жарық көріп, патша империясына ұнамаган соң күбін көріп, елден уақытша нағызына тұра келді.

Қазақтың маңдайына біткен екі алыштың тағдыры да үкас еді. Заман оларды рухани жақындастыруды. М.-Ж.Көпеев Абай Құнанбаевты білмеді, естімді десек кателесеміз. М.-Ж.Көпеев Абай өлеңдерін колжабдан оқып, ерте таныс болған. Кезінде өз бағасын да білдіріп отырган. Көзі ашық, кекірегі ояу М.-Ж.Көпеев Құнанбай аулетін түгелге жуық, білген. М.-Ж.Көпеев "Қазақ шежіресінде" Құнанбайды аса бір күрметтеп еске ала отырып жазған. Оның екесі Өскенбай тұрасында да біршама деректер берген. М.-Ж.Көпеев: "Құнанбай қажының қажыға барған жылы 1847-ші жыл Өзінің елгенді 1888-ші жыл, 81 жасында, тауық жылы елді. Бул Меккедегі "Такия" ауел Құнанбай атына жазылған, аргын атында болғандықтан орманшыдан барған Хасен шайх даулат алған. Одан кейін тоқал аргыннан барған Ешімхамед даулат алған. Бул күнде кіші жұз Даражан халфе атына жазылып қалыпты", - дейді. Хамит Маданов та: "Қажыға барған Құнанбай, Мырқы, Даражан хазіреттер 1876 жылы Меккеден алып келген бул шешірден Табын Қайынын, Беккханы 1945 жылы Жамантықтабын Шоңбай Жұбанулы деген ақынга еленмен жаздыртқан", - дейді. Бул деректе Меккеден кайтқан жыл 1876 деген көрсетіліп, кіші жүзден барған Даражан халфе тұрасында мәлімет береді Қалмуқан Исабай. Сапар Байхан-Ата жазған "Қажыға барған қазақтар" Құнанбайдың Меккеге барғаны, 1847 жылы

жылғы 12 санында басылған. Екіншісі - "Жазды күн шілде болғанда" деген елеңі ("Жаз" деген беріліп жүрген атақты елеңі автор.) Абайдың "Семей uezі Шығыс елінің қазағы Ибраһим Құнанбайұлы ауылының Бақанас өзенінде Көпбейі" деген жерге қорын жатқрандағы түрі" деген елеңі сол газеттің 1889 жылғы 7 саны да Қекбай Жанатайулының қолы қойылып басылған. (М.-Ж.Көпеевтің пікірі де осы елең тұсында болып, кейіннен екесінен ас берmedі деген сыйнайтыны да осы елең жарияланғаннан кейн - автор).

Галым Ү.Субханбердина Абайдың атапланған екі өлеңдері жайында осылай пікір білдіре отырып, Абайдың тағы да өлеңін кездестіргенін айтады. "1897 жылы Қазан қаласында Қаримовтардың Чирков басалары баспасында араб әрпімен шығарған 15 бет "Князь бенен Загифа елеңі" деген кітапшада 12-бette Абайдың 1886 жылы жазған "Шоклардай кекілі бар қымыс кулак" деген елеңі "Сынағанда аттың сыны" деген тақырыппен басылған. Ал 13-бетінде Абайдың 1882 жылдары жазған алғашқы өлеңдерінің бірі "Қансонарда буркітші шығады аңға" деген тақырыппен басылған. Бул өлеңдерді Абай жинағындағы нұсқаларымен салыстырып қаралған біраз өзгерістері бар. Авторы көрсетілмеген деген "Сынағандың аттың сыны" деген өлеңін газет бетінде жариялаган екен. Ерте әмірден өткен гулама галым Құлмат Әмірәлиев тә Абайдың: "Дала уәляяті" газетінде жариялаган "Жаз" /"Жазды күн шілде болғанды" - автор/ деген өлеңін Жүсілбек деген кісі өзімдікі деген бастырган. "Жігіттер, ойын арзан, күлкі қымбат" өлеңі гана атап келген еді" деген Абайдың

бар шығар деуге тірі кісінің тіршілігі болады, - ол жоқ, өлі кісінің өлгенинің белгісі болады, - ол жоқ".

"Дала уәляяті газетінің" 1889 жылғы 24 санындағы жарияланған мақалага орай газет бетінде айтыс басталды. "Газетшілерден" деген тақырыппен басылған мақала сез таластырмауға, бірін-бірі айыпта мағау шакырады. Газеттің сол жылғы 42 санында, "Ш.Ч" деген атпен жарияланған мақалада және -Жүсіп Көпеевтің мақаласында бул мәселе кайта көтеріледі. Бұз тұрасында профессор Б.Әблекасымов біршама жазды. "-Ж.Көпеев осылайша Абайды айыптағында, оның ақылдылығы, халық алдындағы албырын жоққа шығармайды. "Білдір естүмізше, - деген жазады ол, - ыбырай ақылдылығымен екесі Құнанбайдан да озған қайраткер адам. ...Алайда, қадірменді ыбырай ері қауым жүртүн билеп тұрган, ері мал байлығынде шықкан аукатты адам болған соң, оның іс-әрекеті мен қызметі де өзінің ел шінде лақабы жайылып, баспа бетінде жария болған албырынан, жүртүң пікіріне лайық болса керек...". Көпеевтің бул мақаласында оның Абай тұралы пікір жүртшылықтың назарын

бөлінеді. Жетісу облысы Сергополь, Копол, Верный, Ыстыққөл және Токмак, уездеріне бөлінеді.

"1885 жылы мамыр айында Семей облысынан, аскери генерал - губернаторының жарлығымен осы облысқа қарасты Семей, Павлодар, Қарқаралы, Өскемен, Зайсан уездері қазақтарының Шар өзені бойындағы Қарамолада деген жерде төтенше съезі шақырылды". Бейсенбай Байғалиев "Ереже авторы Абай ма?" деген көлемді мақаласында 1885 жылғы Абай ережесі тұралы егжей-төжей жазды. (Қараңыз - Қазақстан тарихы). Қ.Әмірәлиев тә Қарамолада өткен съездің жылышын сал жаңылышады, ол - 1886 жыл дейді. Расында "Ереже" Абайдың көзі тірісінде басылғып шықкан. Абаймен бірге осы съезге қатысқан Мұсіралі Қожановтың, жазылып алынған естелігі жарияланды. Олай болса, Абайдың "Жазды күн шілде болғанды" деген өлеңінің 1885 жылғы съезебен ешкандай байланысы жоқ. Құнанбай /Абай/ ауылының Бақанас бойына Көпбейі деген жерге қорын жатқан көзі жақын бейнелеген. Екінші, 1888 жылғы съездің екі: Семей және Жетісу облыстарының түйісін жері болғандықтан Ақшатау жерін таңдал алған. Осы съезде Абайдың "Болыс болды кей кісі" /"Болыс болды мінекі"/ өлеңі жарыққа шықкан. Міне, Абай ережесі дайтіннің қысқаша тарихы осында.

М.-Ж.Көпееев өзінің жазбасында "Қожамберді айтты" /Қожамберді қырық жігітпен Өскенбайдың ауылына барынтаға барады. Ол қолға түсіп қалады. Сонда айтқан сөзі: Құнанбайды, Серікбайды айтты өтеді/ өлең мазмұнын унатып жазып алған. "Калқаман - Мамыр" тарихына да біраз тоқталған. Құнанбай мен Каракесек Жарылғап Балта ақынмен айттысы да жақсы көлтіріп, жазып алған. Тобықты руының шығу негізіне тергеу жасаған, Құнанбай мен екесі Өскенбай тұралы да хатқа түсірген. "Шеже мен Балтанаң" айттысын да жазып алған, Құнанбай тұрасында ете жақсы таныс болған М.-Ж.Көпеев Абайдың шығармаларымен ете жақсы таныс болды дедік, көзінен бірі: "Құнанбаев ыбырай марқұм айтты".

Әмір дүниеге дегенің ағып жатқан су екен, Жүрген - тұрған жұмысың ойлан тұрсан у екен - дег.

Жаңе бір сөз:

Адам бір бойқ қотерген болттың қабы, Өлсөң сасық боласың боқтап тағы. Менімен сен тенбез деп мақтанаңын.

Білімсіздік белгісі ол бағы,

- дейді екен. Абай Құнанбаев пен М.-Ж.Көпееев кездесті ме, жоқ па, ол жағы элі малім емес. Р.Токтаровтың "Абай жұмбагы" романында Абай мен М.-Ж.Көпеевтің кездескеннің жазды. Эрине, романда автордың өзіндік толғауына еркінен тыс ойлаудың құқығы бар. Бірақ, та кейбір деректер Абай мен

М.-Ж.КӨПЕЕВ ШЫҒАРМАЛАРЫНДА АБАЙ БЕЙНЕСІ

кезі тірісінде жарияланған "Ережені сез етеміз дейді. Бул ерке 1886 жылғы басылды. Б.Сапаралының да айтты отырынан осы съезд.

Қ.Әмірәлиев Қазандагы В.И.Ульянов-Ленин атындағы университеттің кітапханасында "Астарханский вестник" газетінде Алекторов аударып бастырган қазақ әдебиеті нұсқалары ішінен Абайдың "Болыс болды, мінекі" өлеңін

аударады. Газеттің 1890 жылғы 5 кантардағы нөмірінде Хасен Қәкенов, сол жылғы 29 июньдегі санында Сарсекей Артықбаев деген кісінен Көпеевтің Абай тұралы пікірінің жансак

Күнанбайдың Меккеге барғаны, 1847 жылы 11 тамызда күрүшсіз біткенділ, М.-Ж.Көпеветің Баянаула енірінде Айдос деген жерде өз қаражатына мешіт салғандығы, т.б. М.-Ж.Көпевеке байланысты деректер көлтіреді, Күнанбайдың 1974 жылы қажыға барғаны, онда Күнанбай сатып алғын тұрган "такия" кейиннен Досжан халфе иеленген тұрасындағы деректер түп-түгел Шәкәрім жазбасымен деген келеді. Ахат Шәкәрімұлы да Күнанбайдың 1874 жылы Меккеге барғанын растайды. Ал кейінгі деректі Күнанбай 1876 жылы Айдың 31 жасында Меккеге барды делинеді. Тіпті, Күнанбай қажының дүниеден қайтқан күнде жаңсақ жазылып жүр. М.-Ж.Көпевес Күнанбайдың өлгөні 1888 жылы деген дүрыс көрсеткен. Бейбіт Сапаралы кітабында Күнанбайдың өлгөн жылдан байланысты бірнеше деректер көлтірілген екен. Бірақ, екіншіке орай М.-Ж.Көпеветің айтканы негізге алынбай қалған. Күнанбай қажының нақты өлгөн жылын білмей көп жәйттарды қателестіріп алған. Мысалы, Күнанбай қажыны 1885 жылы кайтты деген 1885 жылғы Шар бойындағы Қарамола деген жерде төрт оя бас косқан (төтенше) съезд болды. 1886 жылы Абай устинен арыздар қарша жауып көрсетінді болып, жер аударулыудың алдында тұрган Абайға Күнанбай асын өткізу қур аүрешілік болсын деген уәж айтады С.Сапаралы. М.-Ж.Көпеветің "Дала үәлляты" 1889 жыл, I жолтоқсандағы 48 санында жарық, көргөн макаласында "Тегінде, Мәшінур-Жүсіп" деген сөздерді Айдың "Жазды күн шілде болғанда" деген оленин оқи отырып, хатта түсірген", - деген жазады. Шынында солай ма? М.-Ж.Көпевес тек қана олengerе қатысты Айдышынан отыр ма? Эрине жок. Жалпы, М.-Ж.Көпевес Тобықтының ата-тегін ете жақсы билген. Әсіреле, Күнанбай қажыға аса күрмет көрсеткен. Абай оленидерін де ерте оқыған, таныған. Күнанбайға ас берілмеді деген 1889 жылы, бір жыл еткен соң газет бетіне де тегіннен-тегін Мәшекен макала жазып отырган жок.

Абай Күнанбаевтың көзі тірісінде бірнеше оленидері баспа бетінде жарық көрген. Оны көзі ашық, көкірек ояу М.-Ж.Көпевес оқып жүрген. Бул тұрасында С.А.Аманжолов: "Творчество Абая беспрестанно распространялось среди населения Казахстана в рукописях и еще больше устном путем" /Произведение Абая до революции издавались всего один раз - в 1909 г.в. Петербурге/ деген тағы да тиянақтап көрсетті. Айдың оленидері көзі тірісінде: "Болыс болдым мінеки" деген олени: "1888 жылы май айында Ақшату деген жерде Семей облысы мен Жетісу облысының төтенше съездегі түрі" деген атпен "Дала үәлляты" газетінде 1889

бастырган казак әдеоитет нұсқалары ішінен Айдың "Болыс болдым, мінеки" олениң кездестіргенін айтЫп, Алекторов бул өлеңді "Дала үәлляты" 1889 жылғы 12-санынан алғанын, авторын көрсетпей жариялаганын сез етеді. Қ.Өмірәлиев жариялаган "Дала үәллятында" басылған бул өлең расында (Күлембайға - автор) деген жарияланып жүрген өлеңнен көп өзгерістері бар. Мысалы, Қ.Өмірәлиев жариялаган:

Болыс болды сан кісі,
Бар маддарын шығындал,
Түйеде ком, атта жал,
Қалмады елге тығындал.
Сөйтсе дагы елерін,
Үстай алмады мығымдал,
Сыяз бар десе жүргөт,
Орнықлады суылдан.
Құштілерге үшырамақ,
Қайраты жоқ болған соң,
Бата алмайды шыбындал,
Элсіздерге көз салмай,
Сыртқыларға сыр бермей,
Күр күледі жымындал...

"Күлембайға" Абай шыгармаларында жарияланған оленинен әлдекайда көп өзгеше. Қ.Өмірәлиев атпен отырган "Болыс болдым мінеки" олени тұрасында: "Айдың "Болыс болдым мінеки" деген олениң "Болыс болдым кісі" деген өлеңдің "1888 жылда май айында Ақшату деген жерде Семей облысы менен Жетісу облысының төтенше съездегі түрі" деген оленин оқи отырып, хатта түсірген", - деген жазады.

Шынында солай ма? М.-Ж.Көпевес тек қана олengerе қатысты Айдышынан отыр ма? Эрине жок. Жалпы, М.-Ж.Көпевес Тобықтының ата-тегін ете жақсы билген. Әсіреле, Күнанбай қажыға аса күрмет көрсеткен. Абай оленидерін де ерте оқыған, таныған. Күнанбайға ас берілмеді деген 1889 жылы, бір жыл еткен соң газет бетіне де тегіннен-тегін Мәшекен макала жазып отырган жок.

"Атақты ақын Мәшінур-Жүсіп" Көпевес те Айдың әкесіне ас бермеуін теріс мінез деген тауып, "Дала үәллятының" 1889 жылғы I жолтоқсандағы 48 санында жарық, көргөн макаласында көнілі толмаған ой-пікірін астарлы съезден білшайша бағыштайды:

"Газитләрнің ішінде бір тақпак өлең

Күнанбай баласында деген халықта жайылды.

Ол оленинен байлығы жақсы болып тұр, бірақ

халықта пайдалы іске жаһат қылғаны

білінбейді.

...Біз ыбырай мырзаның өнерін

Күнанбайдан артық деген естіген едік...

Артында байлығы ہам көлісті болып өлең қосылып

тұрган соң, оленидерін мұафік қылып сейлесе

керек көй деген атпен жатырмын.

...Осы күнде Күнанбайдың дүниеде бар-

жогын біле алмай тұрмыз. Күнанбай дүниеде

ионындеғі санында Сарсекей Артықбаев деген кіслер Көпеветің Абай тұралы пікірінің жаңсақ екенін көрсетеді. Х.Қаженов былай деген жазады: "Көпевес онша мактамаса да, ыбырайдың өзін байлығымен емес, өзінің қылымын бір, өз төнгрегіне емес, бүтін бір ойаға аты шыққан мейлінше құрметті, сүлкі ہам сенімді қазак, деген алыстын естіміз". Қоғарыдагы макала авторлары әдебиет мәселеінің туралы айттыса катыса отырып, бірнің басындағы кемшілікті бір қатты сөздермен мінедінде деген тартынбады. Сондыктан да болу керек, редакция Х.Қаженовтің макаласынан кейін "жазған кісінің сурауынша осы хатты басып, газетшілер күрметтіне газетке жазушылардан сұрайды балашақ уақытта өздерінің туыстарыныңдың ынсаф-мінездері, қызықтары туралы байқап айтуга ہам әбден анықталған сөздерді ہам хабарларды білдіруге" деген ескертпе жасауга мағжұр болды" - дегиді.

I сұйықтты "Айқап" журналдарының әр жылғы санын жинап құрастырып шыгарушылар да назарынан тыс қалдырымады. Б.Сапаралы Айдың әкесіне ас бере алмауын 1885 жылғы съезден байланысты қарастырыттын көрінеді. Бул да Күнанбайдың 1886 жылы каза болды деген жаңсақ, пікірдің орайында келеді. Айдың "Жазды қун шілде болғанда" деген олени "Семей оязы Шынғыс елінің қазагы Ибраһим Күнанбай ауылының Баканас әзенінің Көкбейт деген жерге қонып жатқандағы түрі" деген тақырыпта Көкбай Жанатайұлының қолы қойылып басылған болса, "Күлембайға" /"Болыс болдым, мінекей" деген өлең автографы көрсетілмей, "1888 жылда, май айында Ақшату деген жерде Семей облысы менен Жетісу облысының төтенше съездегі түрі" деген оленин оқи отырып, хатта түсірген, Газетте "Болыс болды кісі" деген жазылған. Осы сияқты ы.Алтынсариннің "Балғожа бидін баласына жазған хаты" да өзгеріске түсken. "Нұржан бидін оқудағы жазған хаты" болып өзгерілген. Демек, 1885 жылғы съезден басқа, 1888 жылы екі озіздің біріккен съезі болғаны тарихтан белгілі. Абай екі съезде де қатысып ет төртінде деген тақырыпта Көкбай Жанатайұлының қолы қойылып басылған болса, "Күлембайға" /"Болыс болдым, мінекей" деген өлең автографы көрсетілмей, "1888 жылда, май айында Ақшату деген жерде Семей облысы менен Жетісу облысының төтенше съездегі түрі" деген оленин оқи отырып, хатта түсірген, Газетте "Болыс болды кісі" деген жазылған. Осы сияқты ы.Алтынсариннің "Балғожа бидін баласына жазған хаты" да өзгеріске түсken. "Нұржан бидін оқудағы жазған хаты" болып өзгерілген. Демек, 1885 жылғы съезден басқа, 1888 жылы екі озіздің біріккен съезі болғаны тарихтан белгілі. Абай екі съезде де қатысып ет төртінде деген тақырыпта Көкбай Жанатайұлының қолы қойылып басылған болса, "Күлембайға" /"Болыс болдым, мінекей" деген өлең автографы көрсетілмей, "1888 жылда, май айында Ақшату деген жерде Семей облысы менен Жетісу облысының төтенше съездегі түрі" деген оленин оқи отырып, хатта түсірген, Газетте "Болыс болды кісі" деген жазылған. Осы сияқты ы.Алтынсариннің "Балғожа бидін баласына жазған хаты" да өзгеріске түсken. "Нұржан бидін оқудағы жазған хаты" болып өзгерілген. Демек, 1885 жылғы съезден басқа, 1888 жылы екі озіздің біріккен съезі болғаны тарихтан белгілі. Абай екі съезде де қатысып ет төртінде деген тақырыпта Көкбай Жанатайұлының қолы қойылып басылған болса, "Күлембайға" /"Болыс болдым, мінекей" деген өлең автографы көрсетілмей, "1888 жылда, май айында Ақшату деген жерде Семей облысы менен Жетісу облысының төтенше съездегі түрі" деген оленин оқи отырып, хатта түсірген, Газетте "Болыс болды кісі" деген жазылған. Осы сияқты ы.Алтынсариннің "Балғожа бидін баласына жазған хаты" да өзгеріске түсken. "Нұржан бидін оқудағы жазған хаты" болып өзгерілген. Демек, 1885 жылғы съезден басқа, 1888 жылы екі озіздің біріккен съезі болғаны тарихтан белгілі. Абай екі съезде де қатысып ет төртінде деген тақырыпта Көкбай Жанатайұлының қолы қойылып басылған болса, "Күлембайға" /"Болыс болдым, мінекей" деген өлең автографы көрсетілмей, "1888 жылда, май айында Ақшату деген жерде Семей облысы менен Жетісу облысының төтенше съездегі түрі" деген оленин оқи отырып, хатта түсірген, Газетте "Болыс болды кісі" деген жазылған. Осы сияқты ы.Алтынсариннің "Балғожа бидін баласына жазған хаты" да өзгеріске түсken. "Нұржан бидін оқудағы жазған хаты" болып өзгерілген. Демек, 1885 жылғы съезден басқа, 1888 жылы екі озіздің біріккен съезі болғаны тарихтан белгілі. Абай екі съезде де қатысып ет төртінде деген тақырыпта Көкбай Жанатайұлының қолы қойылып басылған болса, "Күлембайға" /"Болыс болдым, мінекей" деген өлең автографы көрсетілмей, "1888 жылда, май айында Ақшату деген жерде Семей облысы менен Жетісу облысының төтенше съездегі түрі" деген оленин оқи отырып, хатта түсірген, Газетте "Болыс болды кісі" деген жазылған. Осы сияқты ы.Алтынсариннің "Балғожа бидін баласына жазған хаты" да өзгеріске түсken. "Нұржан бидін оқудағы жазған хаты" болып өзгерілген. Демек, 1885 жылғы съезден басқа, 1888 жылы екі озіздің біріккен съезі болғаны тарихтан белгілі. Абай екі съезде де қатысып ет төртінде деген тақырыпта Көкбай Жанатайұлының қолы қойылып басылған болса, "Күлембайға" /"Болыс болдым, мінекей" деген өлең автографы көрсетілмей, "1888 жылда, май айында Ақшату деген жерде Семей облысы менен Жетісу облысының төтенше съездегі түрі" деген оленин оқи отырып, хатта түсірген, Газетте "Болыс болды кісі" деген жазылған. Осы сияқты ы.Алтынсариннің "Балғожа бидін баласына жазған хаты" да өзгеріске түсken. "Нұржан бидін оқудағы жазған хаты" болып өзгерілген. Демек, 1885 жылғы съезден басқа, 1888 жылы екі озіздің біріккен съезі болғаны тарихтан белгілі. Абай екі съезде де қатысып ет төртінде деген тақырыпта Көкбай Жанатайұлының қолы қойылып басылған болса, "Күлембайға" /"Болыс болдым, мінекей" деген өлең автографы көрсетілмей, "1888 жылда, май айында Ақшату деген жерде Семей облысы менен Жетісу облысының төтенше съездегі түрі" деген оленин оқи отырып, хатта түсірген, Газетте "Болыс болды кісі" деген жазылған. Осы сияқты ы.Алтынсариннің "Балғожа бидін баласына жазған хаты" да өзгеріске түсken. "Нұржан бидін оқудағы жазған хаты" болып өзгерілген. Демек, 1885 жылғы съезден басқа, 1888 жылы екі озіздің біріккен съезі болғаны тарихтан белгілі. Абай екі съезде де қатысып ет төртінде деген тақырыпта Көкбай Жанатайұлының қолы қойылып басылған болса, "Күлембайға" /"Болыс болдым, мінекей" деген өлең автографы көрсетілмей, "1888 жылда, май айында Ақшату деген жерде Семей облысы менен Жетісу облысының төтенше съездегі түрі" деген оленин оқи отырып, хатта түсірген, Газетте "Болыс болды кісі" деген жазылған. Осы сияқты ы.Алтынсариннің "Балғожа бидін баласына жазған хаты" да өзгеріске түсken. "Нұржан бидін оқудағы жазған хаты" болып өзгерілген. Демек, 1885 жылғы съезден басқа, 1888 жылы екі озіздің біріккен съезі болғаны тарихтан белгілі. Абай екі съезде де қатысып ет төртінде деген тақырыпта Көкбай Жанатайұлының қолы қойылып басылған болса, "Күлембайға" /"Болыс болдым, мінекей" деген өлең автографы көрсетілмей, "1888 жылда, май айында Ақшату деген жерде Семей облысы менен Жетісу облысының төтенше съездегі түрі" деген оленин оқи отырып, хатта түсірген, Газетте "Болыс болды кісі" деген жазылған. Осы сияқты ы.Алтынсариннің "Балғожа бидін баласына жазған хаты" да өзгеріске түсken. "Нұржан бидін оқудағы жазған хаты" болып өзгерілген. Демек, 1885 жылғы съезден басқа, 1888 жылы екі озіздің біріккен съезі болғаны тарихтан белгілі. Абай екі съезде де қатысып ет төртінде деген тақырыпта Көкбай Жанатайұлының қолы қойылып басылған болса, "Күлембайға" /"Болыс болдым, мінекей" деген өлең автографы көрсетілмей, "1888 жылда, май айында Ақшату деген жерде Семей облысы менен Жетісу облысының төтенше съездегі түрі" деген оленин оқи отырып, хатта түсірген, Газетте "Болыс болды кісі" деген жазылған. Осы сияқты ы.Алтынсариннің "Балғожа бидін баласына жазған хаты" да өзгеріске түсken. "Нұржан бидін оқудағы жазған хаты" болып өзгерілген. Демек, 1885 жылғы съезден басқа, 1888 жылы екі озіздің біріккен съезі болғаны тарихтан белгілі. Абай екі съезде де қатысып ет төртінде деген тақырыпта Көкбай Жанатайұлының қолы қойылып басылған болса, "Күлембайға" /"Болыс болдым, мінекей" деген өлең автографы көрсетілмей, "1888 жылда, май айында Ақшату деген жерде Семей облысы менен Жетісу облысының төтенше съездегі түрі" деген оленин оқи отырып, хатта түсірген, Газетте "Болыс болды кісі" деген жазылған. Осы сияқты ы.Алтынсариннің "Балғожа бидін баласына жазған хаты" да өзгеріске түсken. "Нұржан бидін оқудағы жазған хаты" болып өзгерілген. Демек, 1885 жылғы съезден басқа, 1888 жылы екі озіздің біріккен съезі болғаны тарихтан белгілі. Абай екі съезде де қатысып ет төртінде деген тақырыпта Көкбай Жанатайұлының қолы қойылып басылған болса, "Күлембайға" /"Болыс болдым, мінекей" деген өлең автографы көрсетілмей, "1888 жылда, май айында Ақшату деген жерде Семей облысы менен Жетісу облысының төтенше съездегі түрі" деген оленин оқи отырып, хатта түсірген, Газетте "Болыс болды кісі" деген жазылған. Осы сияқты ы.Алтынсариннің "Балғожа бидін баласына жазған хаты" да өзгеріске түсken. "Нұржан бидін оқудағы жазған хаты" болып өзгерілген. Демек, 1885 жылғы съезден басқа, 1888 жылы екі озіздің біріккен съезі болғаны тарихтан белгілі. Абай екі съезде де қатысып ет төртінде деген тақырыпта Көкбай Жанатайұлының қолы қойылып басылған болса, "Күлембайға" /"Болыс болдым, мінекей" деген өлең автографы көрсетілмей, "1888 жылда, май айында Ақшату деген жерде Семей облысы менен Жетісу об